

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/173/2023
Identifikačné číslo spisu:	0022203821
Dátum vydania rozhodnutia:	31.07.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:0022203821.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovvej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti AGROHESAX s.r.o., Výsoká nad Uhom 368, IČO: 31716458, zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Hospodárom, Michalovce, Nám. Slobody 13, IČO: 31949126, proti žalovaným 1/ U. L. V., narodenému J. 2/ X. V., narodenému J. obaja právne zastúpení advokátom JUDr. Petrom Nizkým, Humenné, Námestie Slobody 2, IČO: 42031931, 3/ N. narodenému J. vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 27C/91/2022, o nariadení neodkladného opatrenia, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 16. januára 2023 sp. zn. 5Co/274/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie vo vzťahu k žalovanému 1/ z a m i e t a.

Dovolanie vo vzťahu k žalovanému 2/ o d m i e t a.

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému 1/ a žalovanému 2/ v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce uznesením č. k. 27C/91/2022-29 z 8. septembra 2022 nariadil neodkladné opatrenie:

I. Súd zakazuje žalovaným v 1. až 3. rade vstupovať a akýmkoľvek spôsobom užívať poľnohospodársky pozemok nachádzajúci sa v kat. úz. J., obec J., okres U., zapísaný v evidencii Okresného úradu Michalovce, katastrálny odbor, na LV č. XXXX ako parcela registra „E“ evidovaná na mape určeného operátu: parcela č. XXX/X - orná pôda o výmere 199374 m2 až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

II. Žalobca je povinný podať návrh vo veci samej o určenie, že je oprávneným užívateľom pozemku nachádzajúceho sa v kat. úz. J., obec J., okres U., zapísaného v evidencii Okresného úradu Michalovce, katastrálny odbor, na LV č. XXXX ako parcela registra „E“ evidovaná na mape určeného operátu: parcela č. XXX/X - orná pôda o výmere 199374 m2, a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti uznesenia.

III. Priznáva úspešnému žalobcovi náhradu trov konania voči neúspešným žalovaným v pomere 100%.

1.1 V odôvodnení uznesenia v bode 14 súd prvej inštancie uviedol, že žalobca, ktorý podniká v poľnohospodárstve a vyššie uvedený pozemok si prenajal za účelom vykonávania tejto činnosti, sa neodkladným opatrením domáhal ochrany užívacích práv k označenému pozemku, na ktorý žalovaní v 1. až 3. rade opakovane neoprávnene vstupujú čím ohrozujú a narušujú právo výlučného nájomcu užívať sporný pozemok a žalobcovi tak vzniká finančná škoda a škoda spočívajúca v obmedzení jeho podnikateľskej činnosti. Súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že bezodkladnosť úpravy pomerov je daná aj samotným charakterom poľnohospodárskych prác - t. j. ich sezónnosťou, harmonogramom poľnohospodárskych prác počas celého roka, agrotechnickými termínmi prác, počnúc prípravou pôdy - jarnými prácami a končiac jesenným zberom a prípravou pôdy na ďalší poľnohospodársky rok. Súd vychádzajúc z predložených listinných dôkazov žalobcom vedených v odseku 13. tohto uznesenia (nájomná zmluva č. X/XXXX, výzvy z 23. 1. 2021, zápisnice o trestnom oznámení z 15. 7. 2022 ako aj oznámení o odstúpení veci na ďalšiu realizáciu z 25. 7. 2022) dospel k záveru, že sú splnené všetky zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia v rozsahu, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia, pretože žalobca jednak osvedčil pravdepodobnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a osvedčil potrebu nevyhnutnej úpravy pomerov sporových strán. Žalobca osvedčil bezprostredne hroziacu ujmu, lebo zatiaľ svedčí užívanie predmetného pozemku žalobcovi a ak žalovaní majú úmysel vstupovať na predmetné pozemky, užívať ich a vykonávať na nich poľnohospodárske práce (činnosť), tak je potrebné nariadiť neodkladné opatrenie. Z uvedených dôvodov súd návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel.

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal žalovaný 1/ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 5Co/274/2022 zo 16. januára 2023 tak, že odvolanie odmietol a žalobcovi priznal proti žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1 V odôvodnení uznesenia odvolací súd uviedol, že z obsahu súdneho spisu je bezpochyby zrejmé, že napadnuté uznesenie bolo žalovanému v 1. rade doručované na adresu X. XXX/XX, U., a to prostredníctvom Slovenskej pošty s výsledkom, že zásielka súdu nebola adresátovi doručená z dôvodu, že adresát si zásielku neprevzal v odbernej lehote, o čom svedčí informácia o doručovaní založená v spisovom materiáli na č. l. 42, ktorá súdom bola prijatá 2. 10. 2022.

2.2 Ako ďalej vyplynulo z obsahu súdneho spisu, súd zopakoval doručovanie uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia žalovanému v 1. rade (tiež ďalším žalovaným) na tú istú adresu cestou polície, pričom z oznámenia OR PZ v U. zo dňa 19. 10. 2022 vyplynulo, že adresát sa podľa svedkov a susedov zdržiava v dome na ul. X. XXX/XX v U., ale po príchode hliadky odmietol zásielku prevziať, na základe čoho doručenie zásielky polícia nemohla vykonať. Súčasne bolo oznámené, že lustráciou v IS REgob bolo zistené, že adresát nemá zmenenú adresu trvalého pobytu (X. XXX/XX, U.).

2.3 Napokon z obsahu súdneho spisu vyplynulo, že odvolateľ si na súde osobne prevzal zásielku súdu dňa 10. 10. 2022 (obsahujúcu tiež napadnuté uznesenie), o čom svedčí doručenka pripojená k č. l. 38 súdneho spisu.

2.4 Odvolací súd konštatoval, že odvolateľovi začala plynúť lehota na podanie odvolania voči predmetnému uzneseniu súdu, ktorým nariadil neodkladné opatrenie, už v súvislosti s v poradí prvým doručovaním tohto uznesenia, hoci ktorého výsledkom bolo, že adresát si zásielku v odbernej lehote neprevzal. V takom prípade je totiž potrebné cez fikciu podľa § 111 ods. 3 CSP považovať písomnosť za doručенú dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie, keď rovnaký účinok má tiež doručovanie zásielky súdu inak než do vlastných rúk. V prejednávanej príhode týmto dňom bol spomínaný dátum 2. 10. 2022.

2.5 Preto akékoľvek následné pokusy súdu zopakovať doručenie odvolateľovi, resp. ďalším žalovaným a v tej súvislosti povedzme aj osobné prevzatie zásielky odvolateľom neskorším dňom, v tomto prípade dňom 10. 10. 2022, je bez právnej relevancie k vyššie uvedenému zhodnoteniu.

2.6 Odvolateľovi bolo napadnuté uznesenie súdu doručené už dňom 2. 10. 2022 a zákonná lehota 15 dní na podanie odvolania mu začala plynúť nasledujúcim dňom (3. 10. 2022) a uplynula dňom 17. 10. 2022 (utorok). Pokiaľ preto odvolateľ podal voči uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia odvolanie osobne na Okresný súd Michalovce až dňa 25. 10. 2022, riadiac sa súčasne správnym poučením súdu v napadnutom uznesení, jeho odvolanie bolo podané po zákonnej odvolacej lehote, teda oneskorene. Z toho dôvodu odvolací súd odvolanie žalovaného 1/ v súlade s ust. § 386 písm. a) CSP ako oneskorené

podané odmietol.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali prostredníctvom právneho zástupcu žalovaní 1/ a 2/ dovolanie dňa 26. 04. 2023, ktoré odôvodnili ust. § 420 písm. f) CSP. Dovolatelia uviedli, že odvolací súd pri posudzovaní predmetného uznesenia nedisponoval všetkými potrebnými dôkazmi a skutočnosťami, prečo si žalovaný 1/ neprevzal zásielku v odbernej lehote. Žalovaný 1/ sa v čase, keď mu bola doručovaná súdna zásielka obsahujúca napadnuté uznesenie, predmetom ktorého bolo neodkladné opatrenie nezdržiaval na adrese trvalého pobytu, a to na ul. X. XXX/XX v U.. Žalovaní 2/ a 3/ sa v čase doručovania zdržiavali mimo územia SR. Žalovaný 1/, (v odvolacom konaní odvolateľ) si zásielku prevzal osobne na súde dňa 10. 10. 2022 a odvolanie podal v zákonnej 15 dňovej lehote. Dôvodom, prečo si odvolateľ nemohol prevziať napadnuté uznesenie skôr je jeho zdravotný stav, ktorý si vyžaduje dlhodobú a pravidelnú zdravotnú liečbu. V čase doručovania sa dlhodobo liečil na závažné chronické ochorenie, taktiež je onkologický pacient a dňa 5. 10. 2022 podstúpil vyšetrenie radiačným onkológom v P..

4. K dovolaniu sa vyjadril právny zástupca žalobkyne, ktorý podané dovolanie označil za nedôvodné a neodôvodnené. Argumentáciu dovolateľov ohľadne nedostatočného odôvodnenia márneho uplynutia lehoty na podanie odvolania považoval za účelovú a tendenčnú. Záverom žiadal podané dovolanie odmietnuť a zaviazat žalovaného 1/ na náhradu trov dovolacieho konania v plnej výške.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (ustanovenie § 35 Civilného sporového poriadku) skúmal bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 443 Civilného sporového poriadku), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie vo vzťahu k žalovanému 1/ je potrebné zamietnuť a vo vzťahu k žalovanému 2/ odmietnuť.

6. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolatelia v dovolaní namietali, že došlo k nesprávnemu procesnému postupu keďže žalovaný 1/ zmeškal z dôležitých dôvodov lehotu na podanie odvolania.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť

nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. V súlade s ust. § 111 ods. 3 CSP ak nemožno doručiť písomnosť na adresu podľa § 106, písomnosť sa považuje dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie. Podľa ust. § 114 CSP ak bola písomnosť doručená podľa § 111 ods. 3 a § 112 a jej doručením začala plynúť lehota, ktorú adresát zmeškal, pretože sa o písomnosti nedozvedel, súd zmeškanie lehoty odpustí, len ak sa z ospravedlniteľného dôvodu adresát na adrese podľa § 106 nezdržiaval a v tejto súvislosti neporušil žiadnu právnu povinnosť. V súlade s ust. § 122 CSP súd odpustí zmeškanie lehoty, ak ju strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí. Návrh treba podať do 15 dní po odpadnutí prekážky a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon.

11. Dovolací súd preskúmal obsah spisového materiálu a dovolanie žalovaného 1/ vyhodnotil ako v celom rozsahu nedôvodné. Súd prvej inštancie doručoval uznesenie 27C/91/2022-29 z 8. 9. 2022 na adresu trvalého pobytu žalovaného 1/, ktorý si zásielku neprevzal v odbernej lehote, za deň doručenia sa tak považuje 2. 10. 2022, kedy súd prijal informáciu o nedoručení zásielky. CSP na rozdiel od predchádzajúcej úpravy v OSP nereflektuje skutočnosť, či sa adresát v mieste doručenia zdržiaval alebo nie. Namiesto toho vychádza z presvedčenia, že pre doručenie nemôže a nesmie byť významné, kde sa adresát zdržiava a nastoľuje sa zásada, že každý adresát je zodpovedný za evidovanú adresu v príslušnom registri, ako aj za ochranu vlastných záujmov, a že je preto povinný si zabezpečiť prijímanie písomností na evidovanej adrese bez ohľadu na to, na akej adrese sa skutočne zdržiava. Z tejto zásady vyplýva, že adresát sa nemôže s doručovanou písomnosťou oboznámiť len vtedy, ak má k tomu ospravedlniteľný dôvod (§ 114 CSP). Prísnosť právnej úpravy je tak čiastočne korigovaná možnosťou súdu odpustiť strane zmeškanie lehoty, ak sa adresát nezdržiaval z ospravedlniteľného dôvodu na adrese a v súvislosti so zdržívaním sa na inej adrese neporušil žiadnu právnu povinnosť. Odpustenie zmeškania lehoty je možné len na návrh strany sporu, pričom v zmysle ust. § 122 CSP musia byť splnené kumulatívne predpoklady a) navrhovateľom je subjekt, ktorému lehota patrila, a ktorý ju zmeškal, b) ospravedlniteľný a zároveň relevantný dôvod omeškania, c) podanie žiadosti do 15 dní od odpadnutia prekážky vykonania úkonu, d) pripojenie zmeškaného procesného úkonu k žiadosti.

12. Správne tak odvolací súd vyhodnotil, že ďalšia snaha súdu prvej inštancie o doručovanie uznesenia prostredníctvom útvaru policajného zboru je právne bezvýznamná, rovnako aj skutočnosť, že sa žalovaný 1/ dňa 10. 10. 2022 dostavil na informačné centrum súdu so žiadosťou o doručenie zásielky, ktorú si údajne nestihol vyzdvihnúť z pošty (č. l. 46). Následne dňa 25. 10. 2022 bolo na súd prvej inštancie osobne podané odvolanie, ktoré odvolací súd správne odmietol ako oneskorene podané. Žalovaný 1/ v zmysle právnej úpravy nepodal žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty spolu so zmeškaným právnym úkonom, naopak z jeho konania v zmysle správy OO PZ z 19. 10. 2022 je zrejmé, že viacnásobnými vykonanými previerkami a pokusmi o doručenie zásielky hliadkou OO PZ U. na adresu trvalého pobytu v dňoch 14. 10. 2022, 17. 10. 2022 a 19. 10. 2022 bolo od susedov menovaného zistené, že žalovaný 1/ by sa mal nachádzať doma, no po príchode hliadky nevychádza z domu. Hliadka OO PZ U. mala za to, že žalovaný 1/ sa podľa svedkov a susedov zdržiava v dome na ulici X. XXX/XX, U., ale po príchode hliadky odmieta prevziať zásielku.

13. Žalovaným 1/ predložené dôkazy, ktoré majú preukázať jeho nemožnosť prevziať si doručovanú zásielku v odbernej lehote sú bez právneho významu, nakoľko žalovaný nepodal návrh na odpustenie zmeškania lehoty. Nad rámec uvedeného súd uvádza, že lekárska správa U.. T. z 9. 11. 2022 uvádza, že žalovaný sa dlhodobo lieči na chronické ochorenie, pričom v priebehu mesiaca október 2022 bol

práceschopný s doporučením klúdu na lôžku. Zo spisového materiálu ale vyplýva, že súd prvej inštancie doručoval predmetné uznesenie v septembri 2022, nakoľko zásielka sa mu vrátila ako neprevzatá v odbernej lehote už 2. 10. 2022. Rovnako potom bez relevancie ostáva aj účtenka Proton therapy center vystavená dňa 5. 10. 2022 za kontrolné vyšetrenie radiačným onkológom. Len na okraj dovolací súd dodáva, že ani argument ohľadne neprítomnosti žalovaných 2/ a 3/, ktorí sa mali zdržiavať mimo územia Slovenskej republiky nie je spôsobilý zmeniť rozhodnutie odvolacieho súdu. Žalovanému 2/ a 3/ bolo uznesenie súdu prvej inštancie doručené fikciou, za deň doručenia sa považuje 2. 10. 2022 kedy sa zásielka vrátila súdu ako nedoručená. Každý adresát je zodpovedný za evidovanú adresu v príslušnom registri ako aj za preberanie pošty na takto evidovanej adrese.

14. Vo vzťahu k dovolaniu žalovaného 2/ dovolací súd uvádza, že v súlade s ust. § 427 ods. 1 CSP sa dovolanie podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

15. Šetrením v spise dovolací súd zistil, že žalovanému 2/ bolo napadnuté uznesenie odvolacieho súdu doručené dňa 8. 2. 2023. Dovolanie bolo podané dňa 26. 04. 2023, teda po zákonom stanovenej lehote na podanie dovolania. Dovolací súd tak v zmysle ust. § 447 písm. a) CSP dovolanie ako oneskorene podané odmietol.

16. Vzhľadom na nedôvodnosť podaného dovolania súd nerozhodoval o návrhu dovolateľov na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia v zmysle ust. § 444 ods. 1 CSP.

17. O trovách konania rozhodol dovolací súd v súlade s ust. § 453 ods. 1 spolu s ust. § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa mala v konaní plný úspech, súd jej vo vzťahu k žalovanému 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.